

ПРОТОКОЛ

11 - го засідання Робочої групи з розгляду проблемних питань суб'єктів первинного фінансового моніторингу – банківських установ

м. Київ, Держфінмоніторинг

13 липня 2020 року

Питання, які включені до протоколу, надійшли від: ТОВ «ПЛАТИСЕРВІС», ТОВ ФК «ВАЛТА ГРУП», АТ «БАНК АЛЬЯНС», ПАТ «Страхова компанія «АРКС».

Відповіді на питання, які включені до протоколу, сформовані Держфінмоніторингом за участю Національного банку України та Незалежної асоціації банків України.

За результатами узгодження та узагальнення пропозицій членами Робочої групи вирішено:

Взяти до відома інформацію щодо узгодження спільної позиції з наступних питань.

Питання 1. Чи повинна стати на облік відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» платіжна організація, яка зареєстрована в Реєстрі платіжних систем, має узгоджені з НБУ правила внутрішньодержавної платіжної системи? Разом з тим у платіжній організації відсутні наступні документи: ліцензія на переказ коштів, дозвіл НБУ на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів.

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі- Закон) платіжні організації, учасники чи члени платіжних систем є суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Пунктом 1.28 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» визначено, що платіжна організація це юридична особа, що визначає правила роботи платіжної системи, а також виконує інші функції щодо забезпечення діяльності платіжної системи та несе відповідальність згідно з цим Законом та договором.

При цьому, платіжна система в розумінні пункту 1.29 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» це платіжна організація, учасники платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів. Проведення переказу коштів є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система.

Згідно із пунктом 1.43 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» учасник/член платіжної системи (далі - учасник платіжної системи) це юридична особа, що на підставі договору з платіжною організацією платіжної системи надає послуги користувачам платіжної системи щодо проведення переказу коштів за допомогою цієї системи та відповідно до законодавства України має право надавати такі послуги.

Таким чином, платіжна організація зобов'язана у відповідності до пункту 1 частини другої статті 8 Закону стати на облік у Держфінмоніторингу.

Питання 2. Чи відносяться касири фінансової компанії до інших працівників суб'єкта первинного фінансового моніторингу, які залучені до проведення первинного фінансового моніторингу?

Відповідно до частини першої статті 8 Закону суб'єкт первинного фінансового моніторингу (крім спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу, що провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи) з урахуванням вимог законодавства, результатів національної оцінки ризиків та оцінки ризиків, притаманних його діяльності, зобов'язаний, зокрема, розробити, впровадити та оновлювати правила фінансового моніторингу, програми проведення первинного фінансового моніторингу та інші внутрішні документи з питань фінансового моніторингу.

Також суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний забезпечити належну організацію внутрішньої системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. З цією метою суб'єкт первинного фінансового моніторингу самостійно визначає необхідних працівників (підрозділи) із делегуванням їм відповідних функціональних обов'язків та прав.

Обов'язки працівників, в тому числі у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (залежно від їхніх посадових обов'язків) мають визначаються трудовим договором (посадовою інструкцією). У разі, якщо посадовою інструкцією працівника передбачені обов'язки, що визначені вимогами законодавства з питань фінансового моніторингу, то такий працівник є залученим до проведення первинного фінансового моніторингу.

За позицією Національного банку України, як суб'єкта державного

фінансового моніторингу, касири фінансової установи відносяться до категорії працівників, що повинні мати бездоганну ділову репутацію.

Питання 3. Чи достатньо рекомендації-характеристики із попереднього місця роботи касира фінансової компанії, для підтвердження його бездоганної ділової репутації або необхідно підтверджувати інформацію про працівника через компетентні органи, а саме, отримувати довідку, щодо відсутності порушень вимог законодавства, а також про відсутність судимості, яка не знята або не погашена в установленому законом порядку?

Частиною четвертою статті 8 Закону визначено, що керівник та заступник керівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, голова та члени наглядового органу суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідальний працівник (особа, яка тимчасово виконує повноваження відповідального працівника у разі його відсутності), інші працівники суб'єкта первинного фінансового моніторингу, залучені до проведення первинного фінансового моніторингу, повинні мати бездоганну ділову репутацію.

Відповідно до пункту 5 статті 1 Закону бездоганна ділова репутація – це сукупність підтвердженої інформації про фізичну особу, що дає можливість зробити висновок про відсутність встановлених компетентними органами або судом порушень вимог законодавства, а також про відсутність судимості, яка не знята або не погашена в установленому законом порядку.

Водночас, суб'єкт первинного фінансового моніторингу в своїх внутрішніх документах самостійно зобов'язаний визначити обсяг заходів щодо перевірки наявності бездоганної ділової репутації у працівників, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу, залежно від їх функціональних обов'язків, повноважень та відповідальності.

Питання 4. У разі виявлення порогової операції, що відповідає ознакам, визначеним абзацами другим та третім частини першої статті 20 Закону, на який день така операція повинна бути зареєстрована в реєстрі фінансових операцій?

Питання 5. У разі виявлення порогової операції, що відповідає ознакам, визначеним абзацами другим та третім частини першої статті 20 Закону, на який день така операція повинна бути зареєстрована в реєстрі фінансових операцій?

Питання 6 та 7. Чи зобов'язана фінансова установа відповідно до вимог Закону реєструвати порогові фінансові операції на наступний день після їх проведення? Чи може бути порогова фінансова операція зареєстрована в будь-який день протягом терміну, встановленого пунктом 8 частини другої статті 8 Закону для подання повідомлення до Держфінмоніторингу?

Відповідно до частини другої статті 8 Закону, суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані забезпечувати реєстрацію фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, зокрема з використанням

засобів автоматизації, а також повідомляти спеціально уповноважений орган,

Разом з тим, слід зазначити, що наразі Закон не містить вимог щодо строків реєстрації суб'єктом первинного фінансового моніторингу порогових фінансових операцій. Одночасно у суб'єкта первинного фінансового моніторингу є обов'язок у чітко визначені Законом строки повідомляти Держфінмоніторинг про порогові фінансові операції.

Так, відповідно до пункту 8 частини 2 статті 8 Закону суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний повідомити Держфінмоніторинг, зокрема про порогові фінансові операції, що відповідають ознакам, визначеним абзацами другим та третім частини першої статті 20 цього Закону, - протягом п'яти робочих днів з дня їх проведення (спроби проведення); про порогові фінансові операції, що відповідають ознакам, визначеним абзацами четвертим та п'ятим частини першої статті 20 Закону - не пізніше п'ятого робочого дня місяця, наступного за місяцем, в якому фінансові операції були здійснені.

Водночас, Робочою групою рекомендується суб'єкту первинного фінансового моніторингу у внутрішніх документах з питань фінансового моніторингу передбачити, зокрема порядок внесення відповідної інформації до реєстру фінансових операцій, який забезпечитиме своєчасне надання Держфінмоніторингу необхідної інформації відповідно до вимог Закону.

**Директор Департаменту
координації системи
фінансового моніторингу**

Олександр ГЛУЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Перший заступник Голови

Ігор ГАЄВСЬКИЙ